

KUTSESTANDARD

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Mootorsõidukite hoolduse ja remondi kutsealal on kolm kutsetaset:
sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik, tase 3
mootorsõidukitehnik, tase 4
mootorsõidukidiagnostik, tase 5

Mootorsõidukite hoolduse ja remonditööde eesmärk on tagada sõiduki ohutu kasutamine ning selle kere, sisustuse, mehhanismide, agregaatide ja sõlmede töökorras hoidmine.

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik tegeleb mootorsõidukite, liikur- ja väikemasinate, haagiste (edaspidi sõidukite) värvkatte, salongi sisustuse materjalide, kere osade ja mootoriruumi puhastamisega ja hooldamisega. Sõiduki puhastamine tähendab määrumise eemaldamist sobiva tehnoloogiaga ning hooldamine tähendab puhastatud pindade töötlemist sobiva tehnoloogiaga.

Töö eesmärk on osutada sõidukite pindade puhastamise ja hooldamise teenust professionaalsel tasemel ning sellega ennetada sõiduki ebanormaalsel kulumisel ning korrosioonikahjustuste teket. Lähtuvalt tööturu vajadusest, eelkõige seonduvalt rehvitööde hooajalisusega, võib sõidukite pindade hooldaja teostada sõidukitele rehvi vahetust ja sellega kaasnevat tööd (edaspidi rehvitööd).

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik määrab sõiduki erinevatel pindadel määrumise liiki, ulatust ja põhjusi ning pakub õigeid lahendusi puhastamiseks ja hooldamiseks. Oskab töötada professionaalsete puhastus- ja hooldusvahenditega käsitsi ja kasutades asjakohaseid seadmeid ning kasutada rehvitöödel vajalikke materjale ja seadmeid.

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik rakendab keskkonnasäästlikke töövõtteid ning järgib tööohutuse- ja tervishoiu nõudeid.

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik juhendub töö teostamisel talle antud töökorraldusest, tehnilistest juhenditest, ohutusnõuetest ja tööle seatud kvaliteedinäitajatest.

Kutsealal kasutatavad materjalid ja tehnoloogiad uuenevad kiiresti, samuti on pidevas muutumises sõidukite ehituses kasutatavad materjalid, seetõttu on vajalik pidev enesetäiendamine.

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik võib töötada nii üksi kui ka meeskonnas, võib vajada mõningal määral juhendamist uutes olukordades, tema töö eeldab suhtlemist kaastöötajate ja klientidega.

A.2 Tööosad

A.2.1 Sõiduki värvkatte sh klaaspindade puhastamine ja hooldamine

A.2.2 Rattakoobaste, rehvide, velgede ja uksevahede puhastamine ja hooldamine

- A.2.3 Sõiduki sisustuse ja pinnakatete puhastamine ja hooldamine
- A.2.4 Sõiduki mootoriruumi puhastamine ja pindade hooldamine
- A.2.5 Sõiduki põhjapesu
- A.2.6 Rehvivahetustööd
- A.2.7 Sõiduki rattakoopas asuvate sõlmede seisukorra kontrollimine
- A.2.8 Rehviparandustööd

A.3 Töö keskkond ja eripära

Mootorsõidukite hoolduse ja remondi kutsealal on sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik, tase 3, mootorsõidukitehnik, tase 4 ja mootorsõidukidiagnostik, tase 5 kutsed. Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehniku töö tähendab kliendi poolt antud tellimuse täitmist etteantud mahus ja määratud aja jooksul. Seetõttu on oluline tööetappide planeerimine ja töökoha kujundamine töö efektiivsuse ja ergonoomia põhimõtete kohaselt. Valmistöö tulemus mõjutab otseselt tellija ehk kliendi rahulolu ja tööandja ärihuvi.

Tööaeg on üldjuhul päevane, kuid töökorraldus võib ette näha ka töötamist töö ajakava alusel nädalavahetustel, riiklikel pühadel, õhtuti ja öösel. Tööülesanded on vahelduvad, sõltuvad mõningal määral aastaajast. Töö tegemise koht on enamasti siseruumis.

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik töötab enamjaolt seistes ning liikudes, kuid ka sundasendites. Sundasend tähendab, et töötaja peab teatud tööprotsessi tegemisel viibima ühes asendis (seisvas) või tegema tööd füsioloogiliselt ebamugavas asendis ja lihaste pideva pinge all (näiteks töötatakse kummargil või kükakil asendis, põlvili asendis, istuvas asendis masinate juhtimisel või arvutiga töötamisel jne.).

Töökeskkonnas esinevad ohutegurid on füüsilised (tavaliselt müra, õhutemperatuur ja –niiskus, masinate ja seadmete liikuvad osad, raskuste käsitsi teisaldamine); keemilised (sõltuvalt töös kasutatavate kemikaalide omadustest); psühholoogilised (töökoormus, töötamine kindla ajaressurssiga, üksluine töö).

Töökeskkonna ohutegurite mõju vältimiseks või minimeerimiseks peab töötaja kasutama vajalikke isikukaitsevahendeid ja rakendama meetmeid luu- ja lihaskonna ülepinge vältimiseks.

Töö ei sobi inimesele, kel on soodumus allergilistele reaktsioonidele ja/või vähene füüsiline vastupidavus.

A.4 Töövahendid

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik kasutab käsi-, elektrilisi-, hüdro- ja pneumotööriistu, mõõteriistu detailide ja avade, rõhkude, mahtude mõõtmiseks, jõumomendi mõõtevahendeid, töökoja-, remondi- ja hooldusseadmeid oma kompetentside rakendamiseks vajalikus ulatuses, sõiduki pesemiseks ja hooldamiseks vajalikke seadmeid, kemikaale, pesemis- ja kuivatamistarbeid. Samuti on töövahendiks arvuti ja andmebaasid tööks vajalike algandmete, mõõteväärtuste, tööjuhendite, töökorralduste ja muude vajalike juhendmaterjalide või dokumentide kasutamiseks ja täitmiseks.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehniku edukaks tegevuseks vajalikud vaimsed eeldused on loogiline mõtlemine, visuaalne mälu, ruumiline kujutlusvõime, kontsentreerumisvõime. Kehalised eeldused on koormustaluvus, vastupidavus, füüsilise pingutuse võime, liigutuste täpsus, kiirus, osavus, nägemine, kuulmine. Eeldused iseloomujoontele on kohanemisvõime, stressitaluvus, keskkonnataluvus, koostöövõime, õppimisvõime, vastutusvõime, usaldatavus, emotsionaalne stabiilsus, korrektsus, täpsus, enesedistsipliin, suhtlemisvalmidus, sõbralikkus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Sõidukite pindade hooldajal ja rehvidehnikul on erialane kutseharidus või töökohal õppides ja tööalastel koolitustel omandatud kutseoskused.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Rehvidehnik, autopesija.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehniku kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1–B.2.9 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Sõiduki värvkatte sh klaaspindade puhastamine ja hooldamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Nõustab klienti sõiduki värvkatte hooldamise küsimustes. Hindab sõiduki värvkatte seisukorda ja valib tööks sobiva tehnoloogia, materjalid ja seadmed. Valmistab vajalike pesuainete töölahused vastavalt määrumiste liikidele ja kemikaalide kasutusjuhenditele. Teostab sõiduki värvkatte leotuse ja pesemise ja loputamise. Eemaldab pindadelt lahtise vee, kasutades peeglite, liistude ja õõnsuste kuivatamiseks suruõhku ja värvkatte kuivatamiseks kuivatuslappi. Töötleb värvkatte puhastussaviga või –pastaga, eemaldab aine jäägid. Enne töö alustamist katab kinni liistud ja muud elemendid, milliseid võib kahjustada kokkupuude puhastusainega või puhastusseadme pöörleva osaga. Töötleb pinna värvikaitsevahendiga. Teostab klaaside puhastuse. Teostab valmistööle kvaliteedikontrolli ja kõrvaldab võimalikud puudused. 	
B.2.2 Rattakoobaste, rehvide, velgede ja uksevahede puhastamine ja hooldamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Nõustab klienti sõiduki rattakoobaste ja velgede hooldamise küsimustes Hindab velgede tüübi (kroomitud, lakitud, poleeritud, mitmeosaline, anodeeritud alumiiniumvelg jne) ning valib tööks sobiva tehnoloogia, materjalid ja vahendid. Valmistab vajalike pesuainete töölahused vastavalt määrumiste liikidele ja kemikaalide kasutusjuhenditele. Kontrollib enne töö alustamist, et rattad ja pidurid on jahtunud. Teostab rattakoobaste, rataste ja velgede pesemise ja loputamise. Eemaldab velgedelt lahtise vee. Töötleb rattakoopad ja veljed kaitsevahendiga. Kohaldab töövõtteid, millistega on tagatud pidurisüsteemi kahjustuste vältimine. Peseb ustevahed, tihendid, lävekarbid, loputab. Töötleb lävekarpide pinnad kaitsevahendiga. Töötleb uste tihendid kaitsevahendiga. Teostab valmistööle kvaliteedikontrolli ja kõrvaldab võimalikud puudused. 	
B.2.3 Sõiduki sisustuse ja pinnakatete puhastamine ja hooldamine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Nõustab klienti sõiduki sisustuse ja pindade hooldamise küsimustes. Hindab salongi/pagasiruumi seisukorda, sisustuse ja pinnakatete materjali liigid, nende määrumise astmed ja tüübid. Kannab töökorraldusele info sõidukil olevate vigastuste kohta. Valib tööks sobiva tehnoloogia, materjalid, seadmed ja vahendid. Eemaldab salongist/pagasiruumist kliendile kuuluvad esemed, paigutades need selleks ettenähtud hoiukasti ja –kohta, järgides sealjuures kliendi poolt antud juhiseid ja korraldusi salongis olevate esemete käitlemiseks. Katab kinni salongis olevate monitoride ja ekraanide pinnad kahjustuste vältimiseks. Eemaldab põhjamatid, puhastab ja paigutab need töö teostamise ajaks kuivatuskohale kuivama. Eemaldab tolmuimejaga lahtise liiva, prahi ja tolmu. Puhastab raskesti ligipääsetavad kohad esmalt suruõhuga, seejärel tolmuimejaga. Puhastab armatuurilaua, peeglid, keskkonsooli ja uksepaneelid. Puhastab pehmed polstrid ja laepolstri keemilise pesu seadmega või käsitsi. 	

10. Töötleb puhtad pinnad vastavalt materjalile hooldusvahendiga või kaitsevahendiga. 11. Puhastab suured monitorid ja ekraanid. 12. Töötleb salongi lõhnaeemaldusvahendiga. 13. Teostab valmistööle kvaliteedikontrolli ja kõrvaldab võimalikud puudused.	
B.2.4 Sõiduki mootoriruumi puhastamine ja pindade hooldamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Nõustab klienti sõiduki mootoriruumi hooldamisküsimustes. 2. Eemaldab mootoriruumi kaitsekatted. 3. Hindab mootoriruumi seisukorda ja määrdumise astet. Valib tööks sobiva tehnoloogia, materjalid, seadmed ja vahendid. 4. Soojendab külma mootori puhastustööks sobiva tasemeni. Seiskab mootori enne töö alustamist. 5. Eristab kõik tundlikud osad ja katab need kinni. 6. Kannab puhastatavatele pindadele puhastusaine, vajadusel hõõrub pinnad pintsliga üle. 7. Loputab mustuse ja puhastusaine jäägid veega. 8. Kuivatab suruõhuga. 9. Läigestab pinnad. 10. Puhastab, loputab ja kuivatab mootoriruumist eemaldatud kaitsekatted. 11. Teostab valmistööle kvaliteedikontrolli ja kõrvaldab võimalikud puudused. 12. Eemaldab kaitsekatted tundlikelt osadelt. 13. Paigaldab tagasi mootoriruumi katted.	
B.2.5 Sõiduki põhjapesu	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Nõustab klienti sõiduki põhjapesu ja korrosioonitõrje küsimustes. 2. Hindab sõiduki põhja seisukorda, määrdumise astet ja korrosiooni levikut. Valib tööks sobiva tehnoloogia, materjalid, seadmed ja vahendid. 3. Teostab sõiduki põhja all olevate detailide ja sõlmede visuaalse kontrolli, veendumaks, et puuduvad nähtavad lekked, defektid, lahtised sõlmed või detailid. Kontrollib, et väljalaskesüsteemi osad ja rattad on jahtunud. Kannab kontrolli tulemused töökorraldusele. 4. Teostab sõiduki põhjapesu. Loputab ja kuivatab suruõhuga. 5. Töötleb vajalikud pinnad kaitsevahendiga. 6. Teostab valmistööle kvaliteedikontrolli ja kõrvaldab võimalikud puudused.	
B.2.6 Rehvivahetustööd	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Nõustab klienti rehvide/velgede valikul nende sobivuste ja erinevustega ning muudes asjakohastes küsimustes nagu rehvide/velgede kasutamine, seisukord, vahetamine, hoiustamine, sõiduohutus. 2. Hindab rataste ja rehvide seisukorda hindamiseks nende kulumise astet ja iseloomu. 3. Kontrollib sõidukile tootja poolt kehtestatud nõudeid rehvide ja velgede osas ning rehvirõhkude väärtusi. Teab, tunneb ja arvestab töö teostamisel kehtivate õigusaktide nõudeid. 4. Demonteerib rattad, eemaldab rehvid velgedelt nõuete kohaselt, muuhulgas järgides rehvimontaažiseadmete kasutusjuhendite nõudeid. 5. Teostab demonteeritud/monteeritavate rehvide ja velgede seisukorra kontrolli ja vajalikud mõõtmised võimalike defektide, liigse kulumise ja kahjustuste fikseerimiseks. Kannab kontrolli tulemused töökorraldusele. 6. Monteerib rehvid velgedele nõuetekohaselt, korrigeerib rehvide rõhud, tasakaalustab rattad tasakaalustuspingil järgides tasakaalustusseadme kasutusjuhiseid. Kontrollib ja vajadusel vahetab ventiili või selle tihendi, ventiili korgi. 7. Monteerib rattad sõidukile järgides tootja poolt etteantud norme. 8. Teostab valmistööle kvaliteedikontrolli ja kõrvaldab võimalikud puudused. 9. Vajadusel hoiustab rehvid nõuetekohaselt.	
B.2.7 Rattakoopas asuvate sõlmede seisukorra kontrollimine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Mõõdab enne rataste tagasimonteerimist piduriklotside, piduriketaste paksust ja võrdleb saadud tulemust tootja poolt antud normidega. Hindab detailide üldist seisukorda nt võimalike korrosioonikahjustuste, liigse kulumise, vigastuste, defektide olemasolu ja ulatust. Hindab visuaalse vaatluse teel piduriosade seisukorda nt voolikute, trosside, ühenduste, kinnituste seisukord, lekked, praod jms.	

2. Kannab kontrolli tulemused töökorraldusele ja edastab info remonditööde korraldamise eest vastutavale töötajale.

B.2.8 Rehviparandustööd

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

1. Hindab rehvi defekti asukoha, põhjuse ja ulatuse ning valib rehvi remondiks sobiva tehnoloogia, materjalid ja seadmed.
2. Teostab rehviparandustöö, järgides rehvitootja juhiseid ja nõudeid.
3. Kontrollib teostatud töö tõhusust.
4. Nõustab klienti parandatud rehvi edasise kasutuskorra osas.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Sõidukite pindade hooldaja ja rehvitehnik, tase 3 kutset läbiv kompetents

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

1. Teeb tööd ainult selleks sobivate tööriistade ja seadmetega vastavuses sõidukite pindade hoolduse- ja remonditehnoloogiaga, rehvide hooldus- ja remonditehnoloogiaga, sõidukitele kehtivate tehnoseisundi nõuetega, ohutusnõuetega ja kooskõlas ettevõtte töökorralduse reeglitega.
2. Valmistab vastavalt töökorraldusele ette ja komplekteerib töökoha, töö lõpetamisel korrastab töökoha ja – vahendid, paigutab materjalid ja seadmed ettenähtud kohtadele.
3. Teostab valmistööle kvaliteedikontrolli lähtudes kliendi tellimusest ja antud tööle kehtestatud kvaliteedinõuetest, vajadusel kõrvaldab puudused.
4. Kasutab energiat ja keskkonda säästvaid ning ohutuid töövõtteid.
5. Suhtleb kaastöötajate ja klientidega sõbralikult ja korrektset.
6. Leiab ja kasutab asjakohaseid tööjuhendeid, skeeme ja jooniseid.
7. Kasutab oma igapäevatoos arvutit infotöötuse ja sisuloome osas algtasemel kasutaja tasemel (lisa 1).
8. Kasutab oma töös eesti keelt järgmiselt: mõistmine tasemel B1 ning rääkimine ja kirjutamine tasemel A2 (vt. lisa 2).
9. Kasutab oma töös vähemalt üht võõrkeelt (soovitavalt inglise keel) järgmiselt: mõistmine tasemel B1 ning rääkimine ja kirjutamine tasemel A2.

Teadmised:

- 1) mootorsõiduki/masina veermiku ehitus;
- 2) materjaliõpetus;
- 3) tehniliste mõõtmiste alused;
- 4) pneumaatika ja hüdraulika alused;
- 5) elektrotehnika alused
- 6) klienditeeninduse alused,
- 7) töö- ja keskkonnaohutuse nõuded;
- 8) töötervishoiunõuded;
- 9) kemikaalide käitlusnõuded;
- 10) tuleohutusnõuded;
- 11) jäätmekäitlusnõuded;
- 12) kutsealaga seonduvate õigusaktide nõuded.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris

12-09122019-01/5k

2. Kutsestandardi koostajad	Ene Pukk, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool Vladimir Krasnoštšjokov, Toyota Baltic AS Valter Kokkota, MTÜ Autokutseõppe Liit Piret Lilover, SA Innove Ülo Ramp, Põltsamaa Ametikool Koit Saar, AS Benefit Janek Pukka, Rakvere Ametikool Andrus Simberg, MTÜ Autokutseõppe Liit Toomas Rootalu, Amserv Auto AS Mairo Neem, Unelmauto AS
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	13
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	09.12.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	08.12.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7231 Mootorsõidukimehaanikud ja -lukksepad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Vehicle Technician, EstQF Level 3
Soome keeles	mootoriajoneuvon asentaja
Vene keeles	техник по автомобилям
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	